

13.6.2022

Eduskunnan talousvaliokunnalle

Asia: U 59/2021 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2018/2001, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/1999 ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 98/70/EY muuttamisesta siltä osin kuin on kyse uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä, sekä neuvoston direktiivin (EU) 2015/652 kumoamisesta

**<https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/Liiteasiakirja/Documents/EDK-2022-AK-32600.pdf>
koskeva jatkokirjelmä**

Eduskunnan talousvaliokunnan pyydettyä asiantuntijalausuntoa otsikon asiassa esittää Neste Oyj seuraavaa:

1. Yleistä

Neste tukee Euroopan komission Green Deal -hanketta ja siihen liittyvää 55-valmiuspakettia EU:n korotetun 2030-ilmastotavoitteen saavuttamiseksi. Neste on myös itse sitoutunut hiilineutraaliin tuotantoon vuoteen 2035 mennessä sekä siihen, että vähennämme asiakkaittemme hiilijalanjälkeä vuosittain vähintään 20 miljoonaa tonnia vuoteen 2030 mennessä. Lisäksi olemme asettaneet tavoitteeksi vähentää myös tuotteidemme scope 3 -päästöintensiteettiä puoleen vuoteen 2040 mennessä. Oikeanlainen sääntelykehikko on avainasemassa, jotta kasvihuonekaasujen vähennyspotentiaali voidaan täysimääräisesti hyödyntää. Tarvitaan kaikki olemassa olevat keinot, jotta ilmastonmuutos saadaan pysäytettyä.

2. RED III:n käsittelyssä kiinnitettävä erityistä huomiota laajaan biopolttoaineiden raaka-ainepohjaan

Neste tukee Valtioneuvoston kantaa siitä, että "Uusiutuvien polttoaineiden raaka-ainepohja tulee pitää mahdollisimman laajana, eikä kestävyyskriteerit täyttävien uusiutuvien polttoaineiden raaka-ainevalikoimaa tule tarpeettomasti rajoittaa, etenkin jo tehtyjen investointien osalta."

Kuitenkin perusteluosassa kerrotaan nykyinen neuvottelutilanne, joka on erittäin huolestuttava: "Komission ehdotukseen, jonka mukaan biopolttoaineiden ja biomassapolttoaineiden raaka-aineina käytettäville jätteille ja tähteille, joita ei ole lueteltu direktiivin liitteessä IX ja jotka sopivat käytettäväksi ruoka- ja rehuketjussa, tulisi kohdistaa mm. viljelyn ja keräilyn päästöjä lähimmän verrokkituotteen mukaisesti, on tehty lukuisia muutoksia. Neuvoston puheenjohtajan muutosehdotuksen mukaan kriteeri koskee biopolttoaineiden ja bionesteiden tähteitä, jotka syntyvät ruoka- ja rehukasvien käsittelyssä. **Näitä edellä mainittuja tähteitä tulee jatkossa kohdella sivutuotteina. Käytännössä**

tämä tarkoittaa, että edellä mainituille raaka-aineille tulee kohdistaa alkutuotannon päästöjä, kuten esim. viljelyn ja keräilyn päästöjä.”

Neste korostaa, että tähteet eivät ole sivutuotteita (coproducts) vaan määritelmällisesti prosesseista syntyviä ei-toivottuja sivuvirtoja, joiden hyödyntäminen on kiertotalouden edistämistä. Tähteiden päästölaskenta alkaa niiden syntypisteessä, jota periaatetta komission ehdotus täysin mielivaltaisesti muuttaa 1) kohdistamalla tähteille kasvatuksen päästöjä 2) kohdistamalla tähteille päästöjä, jotka eivät ole sen omasta arvoketjusta, vaan tähteen rehukäytön lähimmän verrokkituotteen arvoketjusta. Esimerkiksi eläinrasvojen, jotka ovat lihan tuotantoketjussa syntyvää jätettä tai tähdettä, päästöjen laskenta tapahtuu niiden syntypisteestä eli hygienisointilaitokselta (rendering plant) eteenpäin. Komission ehdotus lisäisi eläinrasvoille päästöjä kasviöljyjen tuotannosta, joihin eläinrasvaketjussa ei ole mahdollista vaikuttaa. Neuvoston puheenjohtajan muutosesitys muuttaa myös kasvihuonekaasulaskennan sääntöjä toteamalla, että ruoka- ja rehukasvien käsittelystä syntyviä tähteitä tulee käsitellä sivutuotteina, joka jo lähtökohtaisesti sisältää ristiriidan. Neste toivoo Suomelta lujuutta asiassa ja että Suomi pyrkii saamaan muitakin jäsenmaita yhteisrintamaan tämän epäkohdan, liitteessä V kohta C 18 tähteiden kasvihuonekaasupäästöjen laskentaan ehdotetun muutoksen poistamiseksi neuvoston lopullisesta neuvottelutuloksesta. Euroopan parlamentin ympäristövaliokunta poisti tämän muutoksen omassa äänestyksessään.

3. Liikenne

Neste yhtyy Valtioneuvoston kantaan liikennesektorin tavoitteista. Tuoreen RePowerEU-aloitteen myötä komissio ehdottaa kuitenkin uusiutuvan energian osuuden nostamista entisestään 45 prosenttiin energian loppukulutuksesta v. 2030 mennessä ja tämän tulisi näkyä myös liikenteen alatavoitteen nostamisesta nykyisestä 13 prosentin kasvihuonekaasupäästöjen alentamisedotuksesta vähintään 16 prosenttiin. Samalla tulee varmistaa nykyinen laaja ja kestävä raaka-ainepohja, joka vasta joitakin vuosia sitten neuvoteltiin ja jonka pohjalta on jo tehty huomattavia miljardiluokan investointeja. Ei ole kestävä, että muutaman vuoden välein muutetaan sääntöjä, millä aiheutetaan kasvavaa investointiepävarmuutta ja vaarannetaan 2030-tavoitteiden saavuttaminen. Tällaiset äkkinäiset muutokset raaka-ainepohjaan tai kasvihuonekaasujen laskentasääntöihin saattavat lykätä, vähentää tai jopa kumota investointipäätöksiä, sekä nostaa kustannuksia. Se on myös omiaan luomaan investointi-ilmapiiirin, jossa lainsäädännön johdonmukaisuuteen ei voi tukeutua. Raaka-ainepohjan keinotekoinen kaventaminen ei ole mielekästä myöskään nykyisessä geopolittisessä tilanteessa, jossa jokainen uusiutuvilla tuotettu polttoainelitra edistää fossiilisista polttoaineista irtautumista ja helpottaa pakotteiden myötä yhä tiukkenevaa öljytuotteiden markkinatilannetta.

4. Teollisuus

Neste tukee Valtioneuvoston kantaa eli suhtautuu myöskin varauksella mahdolliseen teollisuuden RFNBO (Renewable Fuels of Non-Biological Origin, uusiutuva vety ja uusiutuvat sähköpolttoaineet) -tavoitteen kunnianhimon tason nostoon komission alkuperäiseen ehdotukseen nähden. Päinvastoin, komission ehdotusta tulisi lieventää asettamalla 50% tavoite vasta vuodelle 2035.

Neste on täysin samalla linjalla perusteluosassa mainitun näkökohdan kanssa siitä, että "Komission voimassa olevan uusiutuvan energian direktiivin nojalla julkaisema luonnos RFNBO-polttoaineiden uusiutuvuuden kriteerit asettavasta delegoidusta säädöksestä on luonteeltaan rajoittava niin polttoaineiden tuotantoon käytettävän sähkön alkuperän kuin sähkön- ja polttoaineen tuotannon ajallisen täsmäytyksenkin osalta". Tällaisilla rajoittavilla säännöillä olisi suuri negatiivinen vaikutus vetytavoitteiden saavuttamiseen. Suomen tulisi yrittää vaikuttaa sääntöjen lieventämiseen siirtymäkautta pidentämällä ja hiilineutraalin sähkön (ml. ydinvoima ja biomassapohjainen sähkö) hyväksymisellä vihreän vedyn valmistukseen kelpaavaksi.

5. RFNBOt ja vähähiilisen energian edistäminen

Neste ei pidä tarkoituksenmukaisena fossiilisen energian edistämistä uusiutuvan energian edistämistä koskevassa lainsäädännössä. Siksi vähähiiliseksi energiaksi tulisi määritellä korkeintaan elektrolyyserivety, joka on tuotettu muulla kuin vihreän vedyn määritelmän täyttävällä sähköllä (esim. nykyisen säännösluonnoksen perusteella ydinvoimalla tai biomassapohjaisella sähköllä tuotettu elektrolyyserivety). Tällaisen rajatun vähähiilisen energian hyväksyminen liikenteen ja teollisuuden RFNBO-tavoitteisiin on kannatettavaa.

"Valtioneuvosto katsoo, että uusiutuvan energian direktiivin ensisijainen tarkoitus tulisi jatkossakin olla uusiutuvan energian edistäminen. Valtioneuvosto kuitenkin katsoo, että myös muista vähähiilisistä energialähteistä tuotettuja RFNBO-polttoaineita voitaisiin hyväksyä osittain sellaisiin alatavoitteisiin, joissa se on tarkoituksenmukaista. Tällaisia ovat etenkin teollisuuden ja liikenteen RFNBO-tavoitteet. RFNBO-tavoitteiden tasossa tulisi huomioida mahdollisuus käyttää myös muista vähähiilisistä energialähteistä kuin uusiutuvista energialähteistä valmistettuja sähköpolttoaineita. Valtioneuvosto katsoo, ettei maakaasu olisi tässä yhteydessä vähähiilinen energialähde."

Neste yhtyy edellä olevaan Valtioneuvoston kantaan todeten kuitenkin, että RFNBO on määritelmältään uusiutuvaa ja vähähiilinen taas kategorisesti ei ole. Eli periaatteessa ei voi olla "vähähiilisistä energialähteistä tuotettuja RFNBO-polttoaineita". "Vähähiiliset elektrolyysipolttoaineet" voisi olla tässä yhteydessä kuvaavampi termi. Niiden huomioiminen on oleellinen osa tukemaan RFNBO-investointeja ja määritelmä tulisi ensisijaisesti valjastaa tähän tarkoitukseen - eli luoda selkeä liittämissuhteet RFNBO- ja vähähiilisten elektrolyysipolttoaineiden tuotannon välille. Vähähiilisten elektrolyysipolttoaineiden tuotanto mahdollistaa elektrolysaattorien jatkuvan toiminnan ja täten vähentää investointien takaisinmaksuaikaa. Tässä tapauksessa erilliset lisävaatimukset vähähiilisten elektrolyysipolttoaineiden tuotannolle (esim. ajallinen korrelaatio vähähiilisen sähköntuotannon kanssa) eivät ole tarkoituksenmukaisia.

6. Kestävyysskriteerit ja kaskadikäyttö

Kestävyysskriteerien osalta Neste yhtyy Valtioneuvoston kantaan siitä, että kriteeriin koskien maaperän laatua ja biologisen monimuotoisuuden säilyttämistä täyttämiseen listattujen keinojen olisi syytä olla selkeämpiä. Neste pitää myös tärkeänä, että määritelmät koskien esimerkiksi aarniometsiä,

kosteikkoja, turvemaita, biologista monimuotoisuutta, maaperän laatua sekä niiden säilyttämistä koskevia keinoja ovat selkeitä ja säilyvät pääosin muuttumattomina yli ajan. Tämä lisääisi regulaation johdonmukaisuutta ja ennustettavuutta, joka on erittäin tärkeää investointipäätöksiä tehtäessä.

Neste myös jakaa Valtioneuvoston näkemyksen siitä, että metsäbiomassan lisääntyvään energiakäyttöön liittyvien tunnistettujen kestävyysshaasteiden ratkaiseminen tulisi huomioida toimeenpantaessa direktiiviä EU-alueella kansallisesti. Metsät, niiden rakenne, metsänhoito- ja metsänkäyttömuodot eroavat jäsenvaltioittain ja nämä kansalliset erityispiirteet tulevat parhaiten huomioiduksi kansallisella tasolla.

Kaskadikäytön osalta myös Neste pitää hyvänä, että kaskadiperiaatetta koskeva delegoitu säädösvalta komissiolle on poistettu direktiiviehdotuksesta ja pitää myönteisenä, että kaskadiperiaatteen soveltaminen on vahvemmin linkitetty jäsenvaltioiden tukijärjestelmiin. Neste myös jakaa Valtioneuvoston näkemyksen siitä, että varsinaisten metsäteollisuuden tähteiden ja jätteiden lisäksi myös muut metsätalouden yhteydessä syntyvät tähteet sekä esimerkiksi metsänhoitotöiden yhteydessä kerätystä pienpuusta valmistetun metsähakkeen käyttö tulee säilyä uusiutuvana energiana.

7. Lupamenettelyt

U-kirjelmässä Valtioneuvosto katsoo, että uusiutuvan energian hankkeiden menettelyjen vauhdittaminen pystyttäisiin hoitamaan parhaiten kansallisesti. Lupakäsittelyjen sujuvoittamiseksi tulisi varmistaa tarvittavat resurssit. YVA-menettelyjä tulee nopeuttaa ja lisäksi tarpeettomia YVA-menettelyjä tulisi välttää (esim. ilmastolle myönteiset investoinnit yvatulla teollisuusalueella kuten hiilidioksidin erotus ja talteenotto).

Kunnioittavasti,

Mikael Ohlström
Yhteiskuntasuhdepäällikkö
Neste Oyj